

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 29

Maribor, petek 6. februarja 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Fašistično-boljševiške fantazije

KONCENTRIČNI OGENJ PROTI FRANCIJI IZ MOSKVE, RIMA, BUDIMPEŠTE IN NEMČIJE.

RIM, 6. febr. Režimski listi z vso ostrrostjo nadaljujejo protifranosko gonjo in naglašajo, da je fašistična Italija glavni zagovornik miru v Evropi. »Tevere« trdi, da so zadnja leta Noblovo mirovno nagrado dobili ljudje, ki je niso zaslužili. »Popolo di Trieste« pravi, da v zadnjem času vsi inozemski listi, ki niso interesno vezani na Francijo, složno trde, da Francija igra dvolično igro in da je Briandovo držanje v Ženevi bilo neiskreno. Briand je na eni strani povdarjal potrebo, da se vprašanje razorožitve reši, na drugi strani pa je delal na to, da se je konferenca ponovno odgodila. Sedaj Francija na tistem nadaljuje akcijo, da bi postal predsednik splošne razorožitvene konference dr. Beneš. S tem hoče Francija onemogočiti uspeh konference. Francija se v svoji akciji poslužuje raznih sredstev, tudi denarja, da bi pritegnila k sebi države, ki zastopajo princip revizije mirovnih pogodb.

Kot dokaz za dvoličnost Francije citira fašistični tisk pisanje boljševiških »Izvestija«, komunistične »Humanité«, medžarskega »Pesti Hirlapa«, ki po mnenju »Popolo di Trieste« zastopajo mišljenje cele Evrope. »Izvestija« trde, da franco-

ski imperijalizem pomeni glavno nevarnost za mir v Evropi. Francija pošilja svoje maršale na vse strani, da bi organizirali protisovjetski blok. Maršal Franchet d'Esperay je bil nedavno v Atenah z misijo, da organizira v Solunu vojaško bazo za bodočo vojno proti sovjetski Rusiji. Ta baza bi bila v Črnem morju.

»Pesti Hirlap« pa opozarja na finančno akcijo Francije, in trdi, da je Franciji uspelo s finančnimi sredstvi pridobiti tudi Anglijo, da se je uprla akciji za revizijo mirovnih pogodb. Isto trde »Hamburger Nachrichten«. Tudi »Izvestija« opozarjajo na to akcijo Francije in trde, da Francija sedaj ponuja Nemčiji posojilo in da ga je ponujala tudi Italiji. Tako hoče Francija vreči Rimu in Berlinu zanj ko krog vratu in jih prisiliti, da se odrečeta svoji revizionistični politiki. »Popolo di Trieste« komentira ta odkritja boljševiških listov in opozarja, da je Francija poskušala s finančnimi sredstvi tudi Italijo pridobiti, da ji pa to ni uspelo. Energija in odločna volja evropskih držav — tako zaključuje fašistični list — ki so prožete z iskrenimi nameni, in to je v prvi vrsti Italija (!) bosta preprečili francoske intrige.

Za žrtve v Novi Zelandiji

4 MILIJONE FUNTOV ŠKODE.

LONDON, 6. februarja. Škoda, ki jo je napravila potresna katastrofa v Novi Zelandiji, cenijo na 4 milijone funtov. Vlada Nove Zelandije namerava najeti v Londonu posojilo 5 milijonov funtov, da popravi škodo in razdeli podpore med prebivalstvo.

V Londonu so uvedli zbirko za žrtve potresne katastrofe. Kralj in kraljica sta prva podpisala velike zneske. Zbrani denar bodo dnevno poslali brzojavno v Ouaikand ali Wellington.

Letalci, ki dnevno krožijo nad potres-

nim ozemljem, poročajo, da se je vsled potresa celo obrežje na daljavo 200 km močno spremenilo. Tudi več rek je popolnoma spremenilo svoje struge. Od gorških pobočij so se odločile ogromne mase zemlje in zboznele v nižine.

Vlada namerava, v celem območju potresne katastrofe vpeljati obsedno stanje, da bi tako preprečila pustošenja in ropanja, ki so na dnevnem redu. V nekaterih krajih, ki so še vedno odrezani od sveta, se je začelo občutiti pomanjkanje živil.

Carinska vojna med Grčijo in Bolgarsko

SOFIJA, 6. febr. Te dni je nastopilo brezpogodbeno stanje med Bolgarijo in Grško. Tem povodom bolgarski tisk zelo ostro nastopa proti Grški in ji očita, da je brez opravičenih razlogov odredila, da se takoj razveljavi interimistična trgovinska pogodba, in da so na ta način takoj stopile v veljavo maksimalne carinske tarife za bolgarsko blago. Listi pozivajo bolgarsko vlado, naj takoj stori

potrebne protikorake. Nekateri celo zahtevajo od vlade, naj takoj izžene vse v Bolgariji nastanjene grške državljane.

Kraljica odpotovala v Rumunijo

BEOGRAD, 6. febr. Kraljica se je na povratku v Beograd z dvorsko damo gospo Šverljugovo in korv. kapetanom Mundorierjem ustavila v Vinkovcih ter se je s posebnim vlakom odpeljala v Rumunijo.

njimi trdi kulturne stike. Madžarsko slovstvo je visoko razvito, imajo pesnike in pripovednike visokih kvalitet. Zakaj ne bi od časa do časa, če že prevajamo iz famsčine, finščine in španščine, prevedli tudi nekaj iz madžarske literature? Tako bi spoznali vsaj malo svoje sosedo, katere moramo poznati, če hočemo biti z njimi res pravi sosedje.

Prav tako bi bilo potrebno, da bi več slovenskih inteligentov poznalo madžarski jezik. Če se učimo vseh mogočih in nemogočih jezikov, bi se lahko tudi tega. In naposled bi bilo to potrebno tudi radi

navezanja gospodarskih stikov med Slovenijo in Madžarsko. Morda pa bi za vse to lahko poskrbela nova mlada slovenska inteligenca, ki nam raste v Prekmurju? Inicijativo za to pa bi moral dati prav Maribor, ki je s Prekmurjem in s tem z madžarsko mejo v najneposrednejših stikih in je ter mora biti prvi slovenski severni center. Kar smo na svojo škodo zamudili, moramo popraviti, kajti slovenska zemlja se tudi politično več ne neha pri Muri, ampak onstran Dolne Lendave in Hodoša.

V spomin vrlému možu.

Poročali ste že o zadnji poti g. Matije Peklarija, župana, posestnika, gostilničarja itd. v Sv. Jakobu v Slov. gor. Bila je to markantna oseba Slovenskih gor. Blagopokojnik se je polno odzval Gregorčičevemu klicu: Odpri srcé, odpri roke, otiraj bratovske solze, sirotam olajšuj gorje! Plemenito srce in solnčna duša, koje jasni odsvit je blažil, lečil in tolažil na vse strani v neomajni nepristranosti. Tudi ob času najsrdečje strankarske borbe se ni dal omajati k mržnji in sovraštvu do drugih političnih strank, dasi je bil svoji vedno zvest, zato je bil vsestransko priljubljen in spoštovan. To je prišlo do izraza tudi ob njegovi zadnji poti, koje so mu olepšali številni Mariborčani in mu je govorilo zadnji »z Bogom« pet govornikov. Izredna gostoljubnost Pekarjeve hiše je bila širom znana. »Otrok nimam, jaz pa bom do smrti že izhajal in tudi dediči ne bodo zaman mojega testamenta odprli, zakaj bi skopušil,« tako se je odrezal, ko so se razgovarjali večkrat v njegovi gostilni o gospodarskih rečeh. Dragi Matija, odšel si v večni dom, ni Te več med nami, ki si nam bil tako drag in ljub. Slovenske gorice so zahtele, ko Te je sveti Blaž zagrnil v hladni grob s svojim blagoslovom! Bog Ti bo dober in mil, kakor si bil Ti dober in mil v življenju. Tvoj spomin naj nas spremlja kot dober prijatelj do zadnjega doma! Oj z Bogom, blago srce Ti! — Popotnik iz Slov. goric.

Jarenina.

Umril je g. Janez Breznik, posestnik in bivši župan v Polički vasi. Kal zahrbtna jetike je že prinesel iz svetovne vojne. Ko ga je strlo v posteljo, je odložil župansko breme in dne 5. tm. smo ga spremili ob obilni vdeležbi v objem matere zemlje. G. Breznik je bil doberhoten mož, bodi mu ohranjen blag spomin! Ginljivo je, kako je, videč, da ni več rešitve, naročal svoji ženi, naj kupi vsem 4 malim otrokom žalno obleko, da jim bo v spomin na očetovo smrt. Oj, zadnja pot, res težka pot, posebno če zaostanejo mali otroci.

Mariborska Glasbena Matica v Beogradu

V nedeljo, dne 8. t. m. odpotuje 250 gojencev mariborske Glasbene Matice v Beograd, kamor dospejo v ponedeljek zjutraj ob 8.20. V Beogradu živče Slovence opozarjamo na ta brezdomno edinstven posej. Naj ne bo beogradskega Slovenca, ki bi manjkal na njihovih koncertih, kar naša idealna mladina tudi zasluži.

»Ciganska ljubezen« na ptujskem odru.

Mariborsko gledališče bo gostovalo dne 9. t. m. ob 20. uri z romantično Lehlarjevo opereto »Ciganska ljubezen« v Ptujju.

Dr. Korošec vseučiliški profesor.

Iz Beograda javljajo, da je bil na beograjski kmetijski fakulteti izvoljen za honorarnega profesorja za združništvo bivši minister g. dr. Anton Korošec.

Smrtna kosa.

V Mežici je umrl včeraj 5. tm. po kratki boleznii g. Erno Wudler, uradnik pri tamošnjem svinčenem rudniku.

Zopet nesreča s cirkularko!

Z levo roko je prišel po nesreči v tekočo cirkularko, medtem, ko se je hotel s trenjem rok malce ogreti — 23-letni Viktor Kropič iz Črešnjevca pri Slovenski Bistrici. Mladenič je ob štiri prste leve roke. Ponesrečenca so z zasebnim vozilom odpremili v splošno bolnico. —

Za »Miss Evropo«

je mednarodna jurija v Parizu včeraj 8. tm. izvolila miss Francijo,

Mi in Madžari

Slovinci živimo že deseto stoletje v najtesnejši sosesčini z Madžari in poleg Nemcev so bili prav oni tisti, ki so nam vzeli največje kose ozemlja in potujčili največ ljudi. Središče samostojne srednjeveške države Slovencev na Ogrskem, edine politične tvorevine poleg Karantanije, je bilo v Blatogradu ob Blatnem jezeru, ki nosi še vedno naše ime »Balaton tenger«. Tam sta stolovala naša kneza Pribina in Kocsi, tam sta oznanjala v našem jeziku krščansko vero velika apostola sv. Ciril in sv. Metod. Jasno je tedaj, da je slovenski življenj segal takrat daleč na vzhod in sever do Donave, kjer je mejil na brate Slovake. Vso to veliko, lepo in rodovitno ozemlje so nam Madžari odvzeli in vse do l. 1920 so vse dalje in dalje prodirali v našo deželo na zapad, v naše današnje Prekmurje, saj je znano, da je še pred 100 leti bila vsa severna okolica Dolnje Lendave slovenska in da o Madžarih v Sv. Gotthardu ni še bilo ne duha ne sluha.

Danes je potujčevanje naše zemlje po Madžarih zaustavljeno, izvzemši v slovenskem Porabju, ki je tudi po trianonški pogodbi ostalo pod njihovo oblastjo, kljub temu pa še na dolgi črti mejimo drugi na druge. Oni, vajeni poprej gospodovati prav tako Slovakom kakor Romunom, Srbom in Hrvatom kakor Slovincem, še vedno skušajo uveljavljati svoj politični in kulturni upliv tudi na danes našem suverenem ozemlju. V ta namen vzdržujejo posebne organizacije in tiskajo posebne časopise, letake in brošure. Čestokrat begajo posebno obmejno prebivalstvo z najrazličnejšimi izmišljenimi alarmantnimi vestimi in tudi v zunanem svetu, posebno na Angleškem, v Italiji, Nemčiji in Avstriji govorijo o svojih »historičnih« in drugih pravicah do obnove prejšnje integralne grške. Vse to mi vemo, in vendar, kako malo jih poznamo.

Izven vsakega dvoma je, da vemo več o Dancih, Švedih, Norvežanih in celo o Špancih, s katerimi nikoli nismo imeli nikakršnega opravka, kakor o Madžarih, naših najbližjih tisočletnih sosedih. Na prste ene roke bi lahko sesteli slovenske inteligente (izven prekmurjskih), ki popolnoma obvladajo madžarščino. Še manj je morda ljudi med nami, ki poznajo madžarsko literaturo, imetnost in sploh kulturo. Vse, kar pišejo njihovi časniki in časopisi o nas, in pišejo celo pogostokrat, gre neopaženo mimo nas. Za to izvenom kvečjemu le takrat, če njihove vesti ponatisnejo nemški ali hrvaški listi.

Vse to pomenja, da smo na tej strani Slovinci, kakor sicer zelo radi gledamo v bližnji in celo daljni svet, zaplankani z ogromno, neprestopno ograjo. In vendar bi bilo tudi v našem vitalnem interesu, posebno sedaj, ko so Prekmurci z nami združeni, da bi odprli vsa malavratca za sporazumevanje z Madžari, našimi tisočletnimi sosedi. Nujno potrebno bi bilo, da bi se pričeli vsaj malo zanimati za bitje in življenje njihovo in da bi navezali z

Gradec — Mekka Mariborčanov

NAKUPOVANJE V GRAŠKIH TRGOVINAH. — POSEČANJE GRAŠKEGA GLEDALIŠČA. — VLAGANJE DENARJA V GRAŠKE ZAVODE.

Že lansko leto smo na tem mestu konstatirali, da večina naših ljudi tudi po letu 1918., ko je nastala med Št. Iljem in Špiljem državna meja, misli da je Gradec še vedno štajersko glavno mesto, Maribor pa njegovo predmestje. Med tem pa so nastopili tako važni novi momenti, da se nam zdi na vsak način potrebno spregovoriti še nekoliko besedi o tem vprašanju. Na zborovanju graškega trgovskega gremija se je nedavno konstatiralo, da so Mariborčani, odnosno kot so trdili »ljudje iz Jugoslavije«, zelo dobri in redni nakupovalci pri graških trgovcih.

Že ta sama konstatacija je vredna, da jo na tem mestu ponovimo, posebno še, ker dobro vemo, da je več nego resnična. Lahko celo trdimo, da vsaj tretina Mariborčanov, če morda ne polovica, nakupuje svoje obleke, pa tudi razno drugo blago in predmete v Gradcu. So ljudje, ki imajo stalni vizum, ki potujejo tjakaj vsak teden ali vsaj vsak mesec v starih ponošenih oblekah, plaščih in čevljih, nazaj pa prihajajo od vrha do tal novi, pa še s torbicami, dežniki, dvojnimi in trojnimi perilom itd. Mnogi prinašajo to blago tudi za druge, kljub vsej strogoosti na meji pa posluje v Gradcu cel urad za vtihotapljanje svile itd. v Jugoslavijo. Lahko bi navedli tudi konkretnije podatke. Pri vsem tem pa je interesantno, da mnogi predmeti v Gradcu sploh niso cenejši kakor pri nas, ampak jim znižuje cene le fantazija v razliki dinarja in šilinga.

Vse to gre na račun naše mariborske domače trgovine in na račun carine. Zato bi bilo potrebno, da bi vsaj trgovci nekaj ukrenili proti temu. Seveda bi pa morali imeti v svojih trgovinah večjo izbero in dajati bi morali uradništvu popust, kakor ga dajejo graški, in to tudi našim uradnikom. Sicer pa, kdor želi večje izbere, bi lahko šel tudi v Ljubla-

no ali v Zagreb, saj kolikor porabi za potni list, bi že zadostovalo za vožnjo po železnici.

V dunajskem parlamentu pa je bilo nedavno o priliki proračunske debate v finančnem odseku, govora tudi o tem, da se graško gledališče mora podpreti, ker je namenjeno tudi Mariborčanom. K predstavi »Parsivala« da so n. pr. prihajali kar celi vlaki ljudi iz Jugoslavije. In resnica je, da so nekateri Mariborčani celo stalni abonenti graškega gledališča, med tem ko jih v našem še nikdar nismo videli. Tudi to je bila za nas zelo važna konstatacija in treba bi bilo nekaj ukreniti, da bi se to neskončno romanje Mariborčanov v nemško graško Mekko vsaj na neki način omejilo, če že ne preprečilo. Kajti mnenja smo, da morajo ti romarji računati vsaj z enim dejstvom, da če namreč žive od našega kruha, naj tudi vsaj svojih dobičkov ne nosijo na tuje.

S tem pa prihajamo do tretje važne konstatacije, ki tudi ni nova: da denar Mariborčanov še vedno roma v graške denarne zavode. Torej ne le, da hodijo naši meščani v Gradec nakupovat, v gledališče in zabavat se, tudi svoje prihranke, iztisnjene iz slovenskih žepov nosijo tja. Pri vsem tem ni nič čudnega, če hira naša trgovina, če peša obisk našega gledališča in če je v Mariboru vedno manj kapitala! To konstatiramo zaenkrat, če pa ne bo zaleglo, bomo prišli na dan s konkretnimi podatki, in če bo treba tudi z imeni, da bodo vsaj oni, ki še niso okuženi od te bolezni, vedeli, kdo ne zasluži našega denarja in kdo ga zbira samo zato, da ga od nas odnaša in podpira to trgovino, tujo umetnost in tuje denarne zavode. Med Št. Iljem in Špiljem je državna meja, Gradec — ni več glavno mesto štajerske in Maribor ni njegovo predmestje. Že dvanaest let ne več.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Petek, 6. februarja. Zaprto
Sobota, 7. februarja ob 20. uri »Ljubimec« ab. A. Kuponi.
Nedelja, 8. februarja ob 15. uri »Aladin«. Otroška predstava pri znižanih cenah. — Ob 20. uri »Ciganska ljubezen«. Premijera.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 9. februarja ob 20. uri »Ciganska ljubezen«. Gostovanja mariborskega gledališča.

V soboto, 7. t. m. se ponovi menda zadnjič v sezoni Shawova satirična komedija »Ljubimec«, ki je pri vseh dosedanjih predstavah vsesplošno zadovoljevala občinstvo.

Nedelja v maribor. gledališču. V nedeljo 8. t. m. se vprizori popoldne ob 15. uri velezabavna otroška predstava »Aladin« pri znižanih cenah. — Zvečer ob 20. uri pa se vprizori Leharjeva romantična opereta temperametne muzike in živahnega dejanja »Ciganska ljubezen«. Solistična mesta partiture bo odsviral koncertni mojster g. Klima, dirigiral g. Herzog in režiral g. Trbuhovič.

Občni zbor društva »Ogenj«

Skromna notica v časopisih je zadostovala, da so pri včerajšnjem ustanovnem občnem zboru podružnice društva »Ogenj« v Beogradu Mariborčani napolnili obširno dvorano hotela »pri Zamorcu«. Tudi ženski svet je bil prav številno zastopan. Sicer pa so bili navzoči zastopniki najrazličnejših stanov, od pristopnega železničarja do intelektualcev, pripadniki raznih kulturnih naziranj in ver. Kot sklicatelj je otvoril zborovanje novinar Viktor Eržen, ki je tudi orisal glavne razloge pripadnikov upepeljevanja mrličev. Za predsednika zborovanja je bil izvoljen dr. Avg. Reisman. Kot glavni poročevalec je v poljudnih besedah razložil cilje društva »Ogenj« univerzitetni profesor dr. Zavrnik iz Zagreba, ožji tukajšnji rojak iz Slovenskih gor. Ugotovil je, da je pričelo gibanje za

upepeljenje mrličev v Beogradu že leta 1904, a nedavno tudi v Zagrebu, kjer je ustanovljena podružnica beograjskega društva »Ogenj«. V Beogradu pripravljajo gradnjo monumentalnega krematorija, v Zagrebu pa sicer skromnejšega, ki bo pa zato tem preje postavljen, kar bo posebno Mariboru dobrodošlo. Stvarna izvajanja referenta so žela vseobčo pohvalo in so nato še razni drugi navzoči posegli v debato. Vsa izvajanja so dokazala, da govore vsi razlogi za propagando upepeljevanja mrličev, čemur tudi nauki krščanske vere ne nasprotujejo. Saj govori celo sv. pismo stare zaveze o tem, da je bila še posebna čast, zlasti za kralje, če je bilo njih truplo po smrti sežgano. — Konec razprave je predsednik vprašal navzoče, če so za ustanovitev podružnice društva »Ogenj« v Mariboru, kar je bilo soglasno sprejeto, kakor tudi izvoljen odbor s predsednikom g. Žmavc-em Andrejem, ravnateljem vinarske šole v pok. V odboru so še: novinarja Jelen Adolf in Eržen Viktor, uradnica Dvoršak Kristina, trgovec Tinauer, dr. Avg. Reisman, uradnik Pečlikan Hubert, prof. Teply in primarij dr. Černič.

Dijaki, šahisti!

Mariborski dijaški šahovski klub otvori v soboto 7. t. m. šahovsko šolo. Prijave sprejema do sobote Bogdan Pušenjak. Šola se bo vršila vsako soboto ob 3. na državni humanistični gimnaziji. Pouk je brezplačen! Dijaki, udeležite se v čim večjem številu prve tovrstne šole v Mariboru! —

»Jadranska Straža«.

Izšla je 2. številka ilustrirane revije o lepotah in problemih našega morja in kar je z njim v zvezi. Govori o mednarodni pomorski politiki, o našem primorju, o zgodovini trafalgarske bitke povodom 125-letnice, o jugoslovenski in tuji zastavi v naši pomorski trgovini, o življenju naših izseljencev, o veslaškem sportu itd. Ima umetniško prilogo »Hrepenenje za morjem«. Kdorkoli ima smisel za morje in njegov pomen v življenju države, ne sme biti brez te revije.

Mariborski in dnevi drobiž

Komunistične afere pred mariborskim sodiščem

Našim čitateljem bo še v spominu dogodek z Bogomirom Lazarjem, ki je bil 11. nov. 1930 ustreljen od orožnikov na meji pri Zg. Kungoti. Ker je bila v zvezi s to afero obsežna preiskava, takrat ni bilo možno o njej obširneje javno razpravljati.

Danes pa se je vršila pred tukajšnjim okrožnim sodiščem razprava proti rudarskemu inženirju Josipu Hermanku, staremu 30 let, iz Maribora, ki je bil obtožen, da je on pošiljal Lazarja kot komunističnega kurirja v Avstrijo.

Pokojnega Lazarja je že od l. 1928 naprej opazovala mariborska policija. Imela ga je na sumu, da je v zvezi s komunističnimi kurirji. Lazar je bil hišnik v Kopitarjevi ul. 4. Dne 1. avg. 1929 je bil ob enem z znanim žel. nadrev. Albinom Breznikom in nekaterimi drugimi vreden aretiran in postavljen pred državno sodišče za zaščito države v Beogradu. Ven dar je bil Lazar takrat oproščen. Ostal pa je na njem na podlagi izpovedi soobtožencev in prič sum, da je on sam kot kurir prenašal komunistično literaturo iz Avstrije v Jugoslavijo. Ta sum se je končno izkazal kot upravičen, zakaj dne 11. nov. 1930 so Lazarja prijeli orožniki na državni meji. Ker so pri njem našli najnovejše številke glasila avstrijskih komunistov »Die Rote Fahne« in pa organa komunistične internacionale »Internationale Pressekorrespondenz« ter 2 bilježnice s sumljivimi spisi, so takoj sumili, da je prišel skrivoma iz Avstrije. Zahtevali so od njega, da jim pokaže mesto, kjer hodi čez mejo. Lazar je vodil patrolo nekaj časa ob meji, pri nekem gozdu pa se je spustil v beg in, ker se na ponovne kliče »Stoj!« ni ustavil, so orožniki za njim streljali in ga pri tem usmrtili.

Pri podrobni preiskavi so ugotovili, da je imel Lazar v bilježnici zapisano tel. številko lista »Die Rote Fahne«, naslov tajništva komunistične organizacije »Rdeča pomoč« na Dunaju, razna imena komunističnih veljakov v Avstriji itd. Številka lista »Die Rote Fahne«, ki so jo našli pri njem, je bila najnovejša, od 11. nov. 1930, in je vsebovala dva članka iz Jugoslavije: »Wieder ein Opfer der jugoslawischen Henker«, kjer opisuje nek dogodek v Zagrebu, in »Das sind Beispiele«, v katerem napada bivšega poslanca Peteljana, češ da je dobil red sv. Save, ker »podpira sedajni krvavi režim«.

Mariborska policija je v nadaljni preiskavi ugotovila, da je bil pokojni Lazar v stalnih stikih z današnjim obtožencem Hermankom, ki je bil pri policiji že več let v evidenci kot komunist in da je tudi l. 1927 pri takratnih volitvah nastopal kot hud agitator za Delavsko-kmečki republikanski blok. Od l. 1927 do konca l. 1928 je bil Hermanko uslužben v Mariboru pri geometru Götzlu, od takrat pa do konca okt. 1929 v savskem rudniku v Čupriji, nakar se je zopet vrnil v Maribor v Götzlovo službo. Z Lazarjem sta bila intima prijatelja in sta se tikala. Pred Lazarjevim odhodom se je Hermanko dvakrat sestal z njim v Lazarjevem stanovanju in Lazarjeva žena je slišala pogovor o »Rdeči pomoči« in kako je Hermanko dajal Lazarju navodila, kam naj na Dunaju gre. Tudi mu je dal za pot 300 Din. Po prvotnem tajičenju je Hermanko priznal, da se z Lazarjem pozna in da sta tudi ponovno govorila. Pravi pa, da je Lazar prišel k njemu s prošnjo, da bi mu — ker je brez posla — pripomogel do službe v Avstriji. Pri tej priliki da sta govorila tudi o Zupanu in tovariših, kojih zadeva pri sodišču še vedno ni končana, in o tem, da bi Lazar skušal zanje doseči pri »Rdeči pomoči« kako podporo. Tudi je priznal, da je dal Lazarju 300 Din, toda pravi, da iz usmiljenja, da bi si mogel Lazar v Avstriji najti službo.

Razpravo je vodil g. sodni svetnik Lenart kot predsednik senata petorice, v katerem so bili še gg. Zemlič, Lešnik, Kolšek in Ašman. Državno tožilstvo je zastopal g. Sever, zagovarjal je dr. Reisman. Po nad dveurni razpravi je senat spoznal obtoženca krivim, da je po-

KINO

Grajski:

Od petka dalje:
GRETA GARBO v prvem zvočn. filmu
ZASUŽNJENE DUŠE

Union:

Od danes, četrtek, dalje:
ŽENA V DŽUNGLI
Nemški govoreči in zvočni film.
Charlotta ANDER.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21. uri: ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri
Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLO KINO

V soboto in nedeljo dvojni spored:
Prašuma v plamenih — Buck JONES
Rdeči jahač — Hoot GIBSON.

tom Lazarja stopil v zvezo z osebami in družbami v Avstriji v svrhu, da bi dobil odtam pomoč za propagando komunizma v naši državi.

Obsojen je bil na podlagi raznih olajševalnih okolnosti na 6 mesecev strogega zapora.

Glede obtožbe, da je pisal članke v dunajsko »Die Rote Fahne« in da je dajal Lazarju razna navodila, je bil oproščen.

Novo veselje

se je pojavilo danes zjutraj med zimskimi sportniki in pa med našo mladino, ko je naletaval debel sneg in zopet pobelil hrib in dol. Tudi kmetje so si oddahnili, ker so se že bali prezgodnje pomladi.

Požar v Krčevini.

Sinoči krog 22.30 je izbruhnil požar v gospodarskem poslopju posestnika znane gostilne pri Taferni v Krčevini, g. Wombeka. Takoj alarmirano mestno gasilno društvo je bilo v 10 minutah s 3 motornimi brizgalnicami na mestu požara in ga je po 3 in pol urnem napornem delu udušilo. Tudi gasilci iz Pobrežja so prišli. Zgorelo je ostrešje poslopja z zalogami krme. K sreči ni bilo vetra, ker je bila sicer nevarnost tudi za sosedna poslopja. G. Wombek je zavarovan.

Na današnjem ribnem trgu

so se prodajali: karpji po 22 Din, polenov po 13, sardele po 16, moli po 32, anžali po 36 in morski raki po 36 Din kilogram.

UJNZB.

Občni zbor mariborske podružnice Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev se vrši dne 8. febr. 1931 ob 9. uri v dvorani Narodnega doma. Udeležba za članstvo obvezna. — Odbor.

Zabavni večer v Studencih.

Ob priliki zaključka I. samaritanskega tečaja priredi studenški kraj. odbor Rdečega križa v nedeljo 8. februarja ob 18. uri v prostorih g. Ilga zabavni večer s šaljivimi in pevsкими nastopi, gledal. igro in plesom. Svira »White-Star« jazzband iz Maribora. Maske po 22. uri dobrodošle, najlepša maska dobi nagrado! Vstopnina le 5 Din v prid letovanju slabotne dece na morju. Prijatelji Rdečega križa iskreno vabljeni!

Udruženje Rezervnih oficirja i ratnika, pododbor Maribor

vabi svoje člane, da v čim največjem številu posetijo plesno prireditev, ki jo priredi tukajšnje »Podoficirsko podporno društvo« v soboto dne 7. februarja v gor. njih prostorih Narodnega doma.

Pevsko društvo »Luna« v Krčevini priredi jutri zvečer ob 8. uri v gostilni Račič (prej Dreisger) v Koških predpustno veselico z godbo, plesom in petjem.

Velika kavarna.

Sobota 7. Balon-Reunion in kabaretni večer.

Porast prebivalstva na svetu v letu 1930

RAZMERJE MED SMRTNIMI SLUČAJI IN PORODI V RAZNIH DELIH SVETA IN RAZNIH DRŽAVAH.

Primerjanje števila novorojenih s smrtnimi slučajmi nam nudi merilo prirastka oz. padanja prebivalstva vobče. Razumljivo je, da je potrebno imeti za odmerjanje prirastka ali padca v vidiku tudi emigracijo iz ene države v drugo, ali iz enega v drugi kontinent.

Na Skandinavskem polotoku moramo vzeti kot tipično zemljo Švedsko. Razlika med porodi in smrtnimi slučajmi v tej deželi pada. Od prirodnega prirastka 9,5 na 1000 prebivalcev v l. 1913 je padel prirastek v prejšnjem letu na 2,9. Število porodov se vedno bolj približuje smrtnim slučajem, tako da bi lahko v slučaju kake nagle epidemije umrljivost nadkrilila porode in na ta način povsem paralizirala prirastek prebivalstva. Na Anglaškem je padel prirastek 10,3 na 1000 prebivalcev v l. 1913 v zadnjem času na višino Švedske t. j. 2,9.

V Holandiji je prirastek 12,1 na 1000 preb. iz l. 1913 ostal do danes stabilen, kar je pripisovati močni konstrukciji naroda in zelo razvitemu čutu za delo in higijeno.

Na Francoskem je padel prirastek 1,5 v 1913. l. na 0,06. Če ne bi bilo močnega dotoka vseljencev, ki pripadajo močnejšim in plodnejšim rasam, bi ostala Francija pasivna.

Tudi Nemčija, ki se je nekoč odlikovala kot ena najplodovitejših dežel v Evropi v pogledu prirastka prebivalstva in, ki je imela l. 1913. prirastka 12,6, šteje v preteklem letu samo še 5,3.

Rumunska, tipična pokrajina evropskega Orijenta, ima 15,3 prirastka na 1000 prebivalcev.

V Italiji porast prilično zadovoljuje, v kolikor se je prirastek l. 1913 danes stabiliziral na 0,3. Sedaj, ko je popustila emigracija, bo prirastek narasel.

O Jugoslaviji ni še točnih poročil, sigurno pa je, da prebivalstvo od l. 1918. stalno narašča. Isto velja za Bolgarsko, Grčijo in Albanijo.

Splošno se opaža, da je padanje na severu in zapadu Evrope v teku, dočim narodi bližnjega Orijenta, kjer so še stari običaji, postopoma rastejo, čuvajoč v glavnem stari in vzdržni tip.

V Zedinjenih ameriških državah je videti v zadnjem času proces padanja, ker znaša od 18,8 na 1000 prebivalcev iz l. 1913. padec na 12. V Kanadi, kjer je velik dotok priseljencev iz celega sveta, je prirastek 24 stabilen. Republika Kuba: število prirastka 11,9 na 1000 preb. je izenačeno s številom smrtnih slučajev.

Republika Čile v Južni Ameriki nadkriljuje v prirastku vse ostale zemlje. Prirastek je v zadnjem času 47,9, smrtnih slučajev pa je 25,1. Argentina se približuje evropski demografiji. Od 28,9 v l. 1912 je padla kvota lani na 21,5 prirastka, umrljivost pa znaša 12,5.

Azija in angleška Indija dajeta kvocijent 35,37 porodov in 24,29 smrtnih slučajev. Na Japonskem je prirastek 34,4 na 1000 preb., a umrljivost 19,9. To se ponavlja že več let.

V Avstraliji in Novi Zelandiji je v mestih majhen porast prebivalstva, v centru pa je znatno večji.

V Afriki je po lanskem statistiki prirast v južnih krajih precejšen, ker odpade od 26,30 porodov na 1000 preb. na smrtno slučaje samo 9,50. V severnih krajih je opaziti precejšen porast, pa vendar manjši od onega v južnih.

Iz teh konstatacij prirastka in padanja prebivalstva lahko zaključimo: Plodovitost konstantno pada pri onih narodih, ki stoje na višji stopnji kulture, pri onih narodih, ki so očevali svoje običaje in tradicije in ki se pretežno bavijo s poljedelstvom, pa je stanje prebivalstva stabilno. Nadalje je odločilno v tem vprašanju večje ali manjše materijelno blagostanje, naravno tudi higijenske razmere, kakršne vladajo pri poedinih narodih. Računa se, da je prebivalstvo celega sveta v poslednjih 100 letih dvakratno naraslo, ker je zraslo število 931 milijonov na dve milijardi. Ali predvideno je na temelju že omenjenih kalkulacij v vprašanju porasta in padca, da bo prirast v sledečem stoletju manjši ter da se bo šele po 150 letih število ljudi na svetu podvojilo. Nevarnost hiperpopulacije vobče ni verjetna.

nost duše in mnoge izkušnje in doživljaji mojega življenja so me v tej veri samo potrdili. Vsi smo že bili tu stokrat pred svojim rojstvom in pojavili se bomo zopet po smrti v drugih vtelesenjih. Izumitelj brezžične telegrafije Marconi veruje v eksistenco duše in v posmrtno življenje in pristavlja: »Tudi oni, ki trde, da ne verujejo v posmrtno življenje, upajo v skritem koticu svojega srca, da bi se motili.«

Izjema med Anglosaksonci je pisatelj kriminalnih romanov Wallace, ki ne veruje v življenje onstran groba in tudi ne v eksistenco duševnega jaza po smrti. »Prav ima oni filozof — pravi Wallace — ki je dejal: Tam, kjer eksistiram, ni smrti, tam pa, kjer je smrt, ni mene.«

Francoz Claude Farrère pa odgovarja s citatom iz Konfucija: »Čim doumem, kaj je to, življenje, začnem premišljati o tem, kaj je to, smrt.«

Zvezdoslovec Nordmann se izraža podobno: »Ne vemo doslej, kaj je podlaga življenja, kako si moremo predstavljati, kaj bo po smrti?«

Popolnoma skeptično pa odgovarja Barbuse z besedami: »Niti logika razuma niti veda ni pokazala, da eksistira kaj po smrti.«

Prof. Oberth o bližnji bodočnosti raketnega poleta.

Prof. Oberth, ki se je mudil te dni na Dunaju, je podal novinarjem nekaj izjav o bodočnosti vsemirske plovbe. Pred potekom 15 let po njegovem mnenju ni misliti na polet na Mars. Še poprej bo mogoče uresničiti načrt raketne pošte Evropa—Amerika. Takšen poštno-raketni let od Dunaja v Newyork bo trajal komaj 30 minut. Prof. Oberth je prepričan, da bodo že v dolednem času premagane vse težkoče pletla skozi planetni prostor.

Zanimiva študija o „rdeči armadi“

V Parizu je izšla te dni knjiga znanega ruskega publicista St. Ivanoviča (V. Talina), v kateri autor podrobno analizira vprašanje načelne razlike med »rdečo« vojsko in ostalimi armadami sveta.

Rdeča vojska je, ali bolje rečeno bi morala biti edina vojska na svetu, ki bi se smela imenovati »armada brez domovine«. Ko sprejme mladi rdeči vojak ime vojaka delavsko-kmečke rdeče armade, položi prisego, da »bo nosil to ime častno pred licem delavskega naroda, Sujoza sovjetskih socialističnih republik in celega sveta«. Ta zunanja oblika, ki dokazuje, da rdeča armada ni narodna, nego mednarodna, znatno vpliva na ideologe rdeče vojske. Ti ideologi se nadejajo, da bo lahko Sovjetski Sujoz v slučaju vojne uvrstil med svoje vojake znaten del borcev iz nasprotne vojske. V vojaški strukturi je ta armada proletarske revolucije popolnoma enaka ostalim vojskam sveta. Poizkusi, reorganizirati rdečo vojsko v čisto razredno armado, se niso obnesli. 560.000 rdečih vojakov v kadru rdeče armade je popolno zrcalo države, njenega socialnega sestava in njenega razpoloženja. V resnici pa obstoja v SSSR še druga kategorija vojske, t. j. oddelki GPU (državne politične uprave), ki šteje približno 120.000 mož. Ali ta armada je določena za politično varstvo in pobijanje vstaj. Boljševiki hočejo napraviti iz cele rdeče armade takšne žandarje komunistične države, pa jim to ne gre preveč izpod rok, čeravno poskušajo vse mogoče, da bi ustvarili ta komunistični ideal. Komandantski sestav rdeče armade se naglo »komunizira«. Rdeča armada je prepletena z gosto, zmešano mrežo političnih in drugih organizacij, njen vrhovni gospodar pa je Centralni izvrševalni odbor komunistične stranke.

St. Ivanovič opisuje v mnogih poglavjih svoje knjige, kako se borijo komunisti za komunizacijo rdeče armade. V komunističnih krogih so na dnevnem redu živahne diskuzije o tem, kako je treba postopati pri socialno - razredni izbiri rdečih komandantov, komu naj se da prednost: ali sposobnejšemu, ali »nestalnemu« in razredno-sovražnemu elementu, ali »socialno zavednemu«, ali nekulturnemu kmetu. V poslednjem času se rešava to vprašanje vedno bolj pogosto v korist »socialno sposobnih elementov«, seveda na škodo kvalitete komande.

Ko bodo izumrli ostanki carskih oficirjev v rdeči vojski (ta čas ni daleč!), bo ves zapovedniški sestav rdeče armade »svoj«. Mladina pa, ki se vpisuje danes v vojne šole, ne pozna revolucije kot oni, ki so jo direktno preživeli. Za to mladino je »junaški čas« komunizma le učni predmet.

Že sedaj je vpisana dobra polovica zapovedniškega zbora rdeče armade v komunistično stranko. Danes ni karijere v rdeči armadi brez članstva v stranki. Vendar se pretvarja komunizem rdeče vojske postopoma v tehnično stran, poskusi svetovne revolucije pa v dolgočasno, vsakdanjo obrt. Največja težkoča leži v tem, da niti v rdeči armadi ne morejo odtrgati človeka od grude, iz katere je zrasel in h kateri se zopet vrača po odsluženem roku. Zato naglašajo sovjetski časopisi od časa do časa, da se širi v rdeči armadi kmečki duh.

St. Ivanovič prihaja na koncu do zaključka, da rdeča armada kljub svojemu »rdečilu« ni proletarska, nego kmečko-mestna, ki je jako daleč od pravega internacionalizma. Četudi je rdeča armada zastrupljena s komunizmom, je vendar telo od telesa in kost od kosti grandioznega ruskega kmečkega masiva.

Srečno mesto, ki nima brezposelnih.

Župan mesta Gloucester v severno-ameriški državi Massachussets, John E. Parker, je nedavno sklical zborovanje, na katerem bi se naj razpravljalo o brezposelnosti. Predstavniki industrije so na shodu proglasili, da v Gloucesteru vprašanje brezposelnosti ne obstoja. Stavbenik John H. Griffen je izjavil, da je z veliko muko spravil 15 novih delavcev, ki jih je potreboval. Gloucester je torej v Zedinjenih državah, kjer je nad 5 milijonov brezposelnih — bela vrana.

Sport

Mednarodne smuške tekme v Bohinju se bodo vendarle vršile.

Jugoslovanski zimsko-sportni savez je sklenil, da se mednarodne tekme, katere je moral zaradi slabih vremenskih prilik preložiti na nedoločen čas, izvedejo v dneh 20. do 24. februarja in sicer v istem obsegu, kakor so bile nameravane prvotno. Program prireditve je naslednji: 20. februarja: sprejemanje gostov in žrebanje; 21. februarja: smuški tek na 18 km in kombinirano tekmovanje; 22. februarja: smuške tekme v skokih; 23. februarja: vztrajnostna tekma na 30 km, zvečer razdelitev nagrad; 24. februarja: izleti. Drsalne tekme se bodo vršile 21. in 22. februarja, seveda le za slučaj, če bo led.

Jugoslovanska reprezentanca za evropsko smuško prvenstvo.

JZSS je določil za prireditev FIS-e, ki se vrši od 13. do 16. februarja v Oberhofu, sledečo reprezentanco: Joško Janša (Ilirija), Tomaž Godec (Bohinj) in Bogomir Šraml (Smučarski klub Ljubljana). Vodja naše reprezentance je dr. Janko Berce, ki bo obenem zastopal naš savez na kongresu mednarodne smuške federacije (Fis). Janša bo startal na 50 in 18 km, dalje pri kombiniranem tekmovanju in pri skokih, Godec na 50 in 18 km, Šraml pa v skokih, na 18 km in v kombiniranem tekmovanju.

Vremensko stanje na Pohorju dne 5. februarja:

Mariborska koča: —3° C, 20 cm novega snega na stari podlagi.

Ruška koča: isto, sankališče uporabno do Ruš;

Koča na Klopnem vrhu: —4° C, 25 cm novega snega,

Koča na Pesku: —4° C, 27 cm snega, Zavetišče pod Jezerskim vrhom: —6° C, 35 cm novega snega.

Sneži neprestano že od četrta zjutraj; sneg povsod suh; smuka idealna. Izgledi za nedeljo najboljši.

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Četrti in peti dan svetovnega prvenstva je končal sledeče: U. S. A.:Avstrija 2:1, Kanada:Českoslovaška 2:0, Francija:Rumunija 7:1 in Poljska:Francija 2:0.

ISSK Maribor, upravni odbor.

Drevi ob 20. uri odborova seja v hotelu »Orel«. Tajnik.

Klubska smuška tekma SK Železničarja

se vrši v nedeljo 8. t. m. pri Ruški koči. Snežne razmere so se toliko izboljšale, da je računati na rekordno udeležbo. Zmagovalci posameznih kategorij sprejmejo krasna darila.

Grazer Sportklub v Mariboru.

Znani Grazer Sportklub gostuje dne 1. marca v Mariboru, ter bo odigral z SK Železničarjem prijateljsko tekmo.

Hajduk v Ameriki.

Na potu na nogometno turnejo v Južno Ameriko je Hajduk odigral tekmo z reprezentanco glavnega mesta Jamaice. — Jugoslovenci so porazili domačine s 4:0.

Važni sklepi nogometnega saveza.

Na zadnji seji JNS v Beogradu je bilo storjenih več važnih sklepov. Najvažnejši so: klubi, ki grade nova igrišča, dobe od saveza primerno podporo; aktivni igralci dobe nove legitimacije, knjižico, v kateri bodo zabeleženi vsi klubi, za katere je že bil igralec verificiran; ustanovita se nova podsaveza v Nišu in Cetinju.

Indijsko zlato v londonskih hotelih.

Londonski hotelirji obžalujejo, da je indijska konferenca že končala, zakaj imeli so radi nje izredno lepo sezono. Maharadže s svojimi rodbinami in spremstvom so kar razsipali denar, tako da hoteli, kjer so stanovali, že leta niso imeli takšnega prometa. Minuli teden je maharadža iz Bikaniira v restavraciji svojega hotela plačal smo za en dan 575 liber (krog 150.000 Din).

To vam je glas!

»Kadar pride naš stric v rožcah domov, ima tako močan glas, kakor da bi pevski zbor naši mami pel podoknico.« —

Zakladi na dnu reke

Malokomu je znano, da ležita na dnu reke Rodau v Franciji dva parniška tovara z umetninami iz rimske in poznejše dobe. Nikomur ni prišlo nikdar na misel, da bi dvignili te dragocene zaklade. Prva ladja se je potopila l. 1564 v bližini mosta St. Esprit. Ladja se je odpeljala iz Arlesa in je imela na krovu 8 stebrov iz porfirja, več marmornatih sarkofagov in veliko število fino izdelanih kipov. Druga ladja se je potopila l. 1806 v arleškem pristanišču. Na krovu je imela veliko število dragocenih starin, ki so bile last mestne občine; a jih je dal Napoleon sam prepeljati iz Arlesa, da bi bile potem razstavljene v Parizu.

Edison, Ford in Marconi — o življenju po smrti

Amerikanska spiritistična družba »Astrea« je povprašala slavne može za njih nazore o posmrtnem življenju in neumrljivosti duše. Rezultat ankete je pokazal, da pripadniki enega in istega naroda dajejo približno enake izpovedi, da pa se mentaliteta narodov v teh vprašanjih zelo razlikuje. Tako pripadniki anglosaksonskega naroda še verujejo kolikor toliko v nesmrtnost duše, dočim so Francozi — če že ne popolni brezverci — pa vsaj skeptiki.

Stari Tomaž Alva Edison je na vprašanje odgovoril: Verujem v nadaljevanje življenja po smrti. Ta vera soglašala nele s potrebo moje duše, ampak je tudi logična posledica. Veda je točno ugotovila, da se v naravi nič ne izgubi, nič ne pride v nič. Zakaj bi naj ta silna spojina sil, kakršne je ljudska duša, tvorila izjemo? Velik filozof je po pravici primerjal smrt z vrati, ki so vhod in izhod, konec in začetek.

Fordov odgovor je bolj kategoričen: »Od svoje mladosti verujem v nesmrtnost duše in mnoge izkušnje in doživljaji mojega življenja so me v tej veri samo potrdili. Vsi smo že bili tu stokrat pred svojim rojstvom in pojavili se bomo zopet po smrti v drugih vtelesenjih.«

M. Zavaccoi

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

60

»Kregala sta se, namesto, da bi jedla.«
 »To so kraljevske šege, hčerka moja. Ne vznemirjaj se; rajše mi nalij kozarec iz onele steklenice... da, iz tiste... ki še ni odmašena. Ta kapljica je pravi bisser, sami angelci bi jo pili...«

XXXII.

Glas je klical Manireda.

V krasni hiši, ki je bila v Parizu njevo bivališče, je sedela kneginja Beatrice in vezla; zdajci pa je izpuščila umetno tkanino iz rok.

Že dolge ure je trudila na njej svoje prste, da bi si raztresla duha. Toda mahoma ji je zmanjkalo poguma. Skrta bol je prekipela v njenem srcu.

Solze so ji zalile oči in ji preplavile lice.

Njen sin! Kdo ji vrne sina!

Dvajset let je stikala po Italiji in sejala rumeno zlato, dočim se je Ragastan, drug njenega srca, izpostavljal najnevarnejšim prigodam, da bi našel kako vest, kako sled — vsaj majhen podatek, kje iskati ugrabljenega otroka.

Nič! Vse venomer nič!

Nazadnje sta se bila obrnila v Pariz, po čudnem nasvetu, ki jima ga je dal neki cigan v napoljski krčmi. Tu sta začela iznova svoje iskanje.

Toda dnevi so minevali, ne da bi se vrnil ljubljeni sin v očetovo in materino naročje.

Beatrice je obupavala.

Gotovo je bil mrtev!

Krčevno ihtenje je stresalo njene grudi ob tej kruti misli.

Zdajci pa je dvignila glavo; začula je bila nagle korake.

Neutrudni Ragastan se je bil odpravil tudi tisto jutro zarana na iskanje.

Zdaj se je vračal.

Kakšne novice?

Ali ji poreče, kakor že tolikokrat, z žalostnim pogledom, ki je polnil njeno srce z obupom:

»Nič.«

Naglo si je obrisala solzno lice, da ne bi videl, da je jokala.

V tistem trenutku je odprl vrata. Njegov obraz se je pojavil v polni luči.

Bil je ves razburjen.

Radost? Bolest? Beatrice ni mogla takoj spoznati.

Zvesti Spadakapa si je nemirno sukala brke; videlo se je, da je natanko istega mnenja kakor njegov gospodar.

»Kaj mu je? Govori, govori brž, ljubljeni moj! Ne muči me z molčanjem!«

Z nepopisno nežnostjo jo je stisnil v naročje.

»Pomiri se, draga žena. Ničesar še ni... doslej. Pomiri se, vse ti povem!«

Napela je vse svoje sile, da je premagala razburjena čustva. Samo njene oči so pričale, kakšna vročiča ji pali srce.

»Poslušam te!« je zamrmrala.

»Bodi močna, Beatrice. Sam ne vem, ali ti prinašam nadejo ali razočaranje; dav sem bil zopet v Dvoru Čudežev. Ne vem, kaj me vedno žene tja. Ako je najin sin Parizu, potem se mi zdi, da ga najdeva tam.«

»Saj tam ga je videl tisti napoljski cigan,« ga je prekinila nesrečna mati.

»Rekel je, da je videl tamkaj mladega moža, ki mu ne ve imena, in ki pravijo o njem, da je ukraden otrok. Naj bo tako ali tako, pretéknil sem s Spadakapo vse

ulice v okolišju, seveda sva po vseh krčmah, menila se in izpraševala vse ljudi.«

»In — kako je bilo?«

»No, da, rokovnjači so zakrknjeni molčečeži. Niti, če jim nastaviš nož na grlo, ti ne izdajo najmanjše stvari, ki se zgodi v njihovem kraljestvu. Toda neki nočni čuvaj mi je povedal, da je pred mnogo leti neka ciganka privedla v Dvor Čudežev...«

»Povej — rotim te!«

»Ne enega, marveč dva ukradenega otroka.«

»Istočasno?«

»Tega nisem mogel dognati.«

Kneginja Beatrice je vstala, planila k možu in mu vrgla roke okrog vratu.

»Eden izmed njiju dveh je najin otrok!«

Ragastan jo je spremil nazaj k njenemu naslanjaču.

»Ta nada me krepi, kakor krepi tebe, srce moje,« je dejal. »Po tem, kar sem izvedel, sem storil še obupen poskus, da bi si preskrbel dostop v Dvor Čudežev. Pogajal sem se, ponujal celo premoženje... a ves napor je bil zaman! Ti rokovnjači imajo svoje straže, ki se ne dajo podkupiti. Rogali so se mi v obraz. »Sam kralj ne sme med nas,« mi je rekel eden izmed njih.«

Spadakapa je bil že potegnil rapir, a velem sem mu ga vtekniti nazaj. Čemu bi? Premoč nasprotnikov bi naju bila zadavila, in tudi če bi bilo izteklo vse najbolje, izvedela vendar ne bi ničesar. Žal mi je, da se nismo pomenili prijazno,« je dejal z nekakim srdom. »Toda krivda je njih, ne moja. Niso me hoteli sprejeti kot prijatelja. Tem slabše zanje! Vrnem se k njim kot sovražnik! In tako pojdem preko zaprek! Kralj francoski je na moji strani...«

»Ali meni, da Franc I. ustreže tvoji zahtevi?«

»O tem sem prepričan. Znan mu je vpliv pri italijanskem poslanstvu, ki je dospelo pravkar na francoski dvor...«

»Da, počakati bo treba! Toda nisem ti še povedal vsega... Ravno sem se vračal, ker se mi je mudilo h kraljevi avdienci: kar začujem na ovinku neke temne ulice tako čudno, žalobno ihtenje, da sem se nehote ustavil. Prisluhnil sem, a nisem slišal ničesar več... In že sem hotel iti dalje, ko se spet začuje isti glas, glas ženske, mlade deklice, glas, strtd od srčne tesnobe, glas, ki je prosil, rotil in klical na pomoč! Ta glas je klical ime, samo ime — nedvomno tisto, v katerem se je izražalo vse trpljenje in edina nada nesrečnega bitja, ki ga je izročila vetru, ime moža, ki bi bil prihitej kot rešitelj, ako bi bil slišal ta klic.«

Beatrice je zastajala sapa v razburjenem čakanju.

»Katero ime? Katero?« je zajecljala.

Ragastan, ki ga je stresalo samega nepopisno razburjenje, se je pred njo do tal in jo objel z obema rokama okrog pasu.

»Zdi se mi, da sem uganil. Toda, povej mi to ime, ljubljeni moj, moram ga slišati. Katero ime je klical tisti glas?«

»Klical je: Manfred!«

»Manfred! Manfred! je klical? Ali veš zagtovo? Ta nesrečnica je klicala Manfreda? Manfred torej živi! Najin otrok živi! Menda vsaj nisi slišal napak? Saj veš, da se človeku včasih dozdeva, kar se izkaže pozneje kot plod domišljije? Ali je res klicala Manfreda?«

»Zares je klicala Manfreda?« je rekel Ragastan, ves bleđ. »Slišalo se je prav razločno, z kakim krik ni prihajal od daleč. Spadakapa ga je tudi slišal.«

»In kaj si storil nato?«

»Poslušal sem,« je rekel on nekako potrto. »Poslušal sem na vsa ušesa, z vsem svojim hrepenenjem in vso svojo ljubeznijo... V polutemi, ki vlada neprestano v tem bednem oddelku mesta, je bilo težko razločiti, odkod prihaja ta krik... In glas je bil umolknil, preden sem izvedel, kje se je rodil.«

»Kaj si storil potem?« je povzela Beatrice nestrpano, kakor vsi ljudje, ki se opriemljejo poslednje bilke.

»Iskal sem, povedal sem neki ženski, da sem slišal tak in tak klic na pomoč. Rekel sem ji, da se zdi, da je prišel klic in bednega brloga, jedva par korakov od njenega lastnega stanovanja... Odgovorila mi je, da živi tam blazna ženska z imenom Margentina, ki je vedno sama... — Pogosto se dogaja, da kriči, je dodala. Toda, ne zmenimo se zato, saj ni zlobna? — Z vso gotovostjo. Poznam jo že dolga leta. Vsak človek zna, da živi Margentina sama kakor divja zver.«

Beatrice ga je gledala še vedno z gorečimi očmi. In spet je vprašala:

»Kaj si storil nato?«

»Stopil sem v hišo in potrkal. Nihče ni prišel odpirat. Vlomil sem vrata. V stanovanju ni bilo nikogar.«

»Klical sem. Čez nekaj časa se je vzdignila na razpadajočih stopnjicah strašna silhueta razkuštrane ženske, ki me je merila z divjim pogledom... Rekel sem ji: — Pravkar je klical v tej hiši nekdo na pomoč. Ali ste klicali vi?... Ona pa je položila prst na ustnice in dejala: »Pst! Ne izdajajte skrivnosti. Jaz se smejem, vi pa me hočete pripraviti v jok!« Odhajaje sem ji podaril cekin. Zdelo se je, da je prešinel njene blazne oči žarek razuma. — Jih še imam takšnihle, še mnogo jih imam. Bogata sem zdaj. Dobra dama mi je vrgla celo mošnjo, polno takšnih zlatnikov... Nato sem odšel! je zaključil Ragastan z gesto globoko utrujenosti.

Že par trenutkov ga Beatrice ni več poslušala. Premišljala je in zrla srepo tjavendan.

»Tista hiša... hiša, kjer stanuje blazna ženska,« je izpregovorila nazadnje, — »ali ne stanuje tista ženska blizu ulice Franc-Arše?«

Začudeno se je zgenil Ragastan.

»Ravno v tisti ulici bo, druga ali tretja hiša. Kako veš to?«

»Saj ne vem. Zdi se mi, kakor da bi se mi sanjalo. Vidiš, zdi se mi, da bi umrla, ako naju prevara ta nada. Poslušaj,« je povzela, »ono jutro si mi dovolil, da sem te smela spremiti. Ostala sem s Spadakapo v kočiji, dočim si ti iztikal po okolici. Mimo je prihajal mlad mož. Nisem ga videla, toda slišala sem ga, ko je govoril s Spadakapo par besed, in njegov glas je pretresel mojo notranjost do najskritejše žilice. Ko sem se sklonila skozi okno, da ga pogledam, je bil že daleč... Ne smej se, dragi moj, ta glas sem slišala nekoč! In — ali ni čudno, to strinjanje slučajev?«

Ali ni čudno, da je prišel mladi mož, ki je obudil s svojim glasom tako mogočen odmev v mojem materinskem srcu, iz ravno tiste ulice, kjer si slišal ti pravkar drug glas, ki je klical Manfreda! »Ah«, je dejala v strastnem izbruhu brezupja in ljubezni, »ali je šel res tako blizu mimo mene, ne da bi ga bila poklicala in ga stisnila na svoje materinsko srce? O zdaj vem, da je bil on!«

S tesnobo v očeh je pogledala Ragastana.

»Mogoče«, je zamrmral on.

Tudi njega je zdaj začelo razburjati to srečanje, ki se mu izprva ni videlo tako važno.

»Jutri,« je dejal, »pojdem zopet tja, in makar če bi moral prebrskati vsako hišo, kdo je tisti, ki mu je ime Manfred.«

»Jutri!« je rekla Beatrice s karajočim glasom.

»Draga moja, zdaj moram iti h kralju v avdienco. Tudi to je za najinega sina.«

»Idi. Toda, ali lahko pustiš Spadakapo pri meni? Potrebovala ga bom morebiti.«

»Ostal bo pri tebi,« je rekel Ragastan odhajaje.

Z brezkončno ljubeznijo je zrla Beatrice za njim.

»Če bi ga našla jaz!« je zamrmrala.

Neizmerna nada je napolnila njeno grudo.

Poklicala je Spadakapo.

(Nadaljevanje prih.)

Lep pes volčjak
 se je zatekel v hišo v Strossmajerjevi ulici št. 26, kjer ga dobi lastnik, ki naj se zglaš tekom 3 dni. 343

VSAKO SOBOTO FUREŠ
 klobase vseh vrst, bizeljsko vino, Tscheligijevo pivo, krofi, godba. Mariborski dvor, Oset. 359

Izposojevanje mask
 v veliki izbiri v hotelu »Osterberger« v Ptujju samo 17. februarja 1931. 255

Stanovanje
 2 do 3 sob oddam. Dr. Medvedova 12.

V soboto, dne 7. februarja
 bo v Slovenski ulici na številki 20 prodaja h konkurzni masi po umrli Olgini Rupnik spadajočega blaga za damsko perilo. 335

Enodružinsko novozidano hišo
 z velikim vrtom ceneno proda Kmetič Mihael, Tezno, Ptujjska cesta 175, Maribor. 332

Elegantno opremljeno sobo
 za eno ali dve osebi takoj oddam. Gosposka ulica 56 II. 333

Lepo solčno sobo oddam.
 Vprašati Jože-Vošnjakova ul. 21 II.

Elektroinstalacije,
 montaže vil, stanovanj, tovarniških splotij vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motoriev po konkurenčni ceni. XII

Spalne sohe,
 politirane, najmodernejše, ugodno prodam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova c. 48. 3106

Kolesarji pozor!
 Sezona za vožnjo s kolesi je končana. Sedaj je treba skrbeti za bližnjo pomlad. Pustite Vaša kolesa z malimi stroški čez zimo temeljito popraviti in kolo bo spomladi kakor novo. Kolo vzame popolnoma narazen, emajlira, ponikla, vse ležaje temeljito očisti, zbrusi ter na novo z najboljšo vazelino namaže in zopet sestavi, tako, da ste za prihodnje leto s kolesom popolnoma preskrbljeni, največja specialna mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti Narodnega doma. Shramba koles in motorjev čez zimo. Brezkonkurenčne cene. Točna in solidna postrežba!

Pozor!
 Najcenejše vino! Liter Din 8.—, izborno staro vino in sladki Prošek, liter Din 20.—, Cafova ulica 7, kino Union.

Iščem
 pridno, delavno in pošteno natakario. Nastop službe takoj. Naslov pove u-prava »Večernika«. 309

Lepo sobo
 z dvema posteljama oddam takoj za-konskemu paru ali dvema osebama. Prečna ulica 4. 334

Radio telefonken, tricevnik,
 baterijski akumulator in zvočnik ceneno naprodaj, Studenci, Slomškova ulica 21. 316

Najcenejši nakup

OTROŠKE NOGAVICE od Din 5.— naprej; NOGAVICE Z OBROBKOM (Haferl-socken) od Din 10.— naprej; MOŠKE NOGAVICE od Din 4.50 naprej; DAMSKE NOGAVICE od Din 7.— naprej; DAMSKE FLOR-NOGAVICE od Din 12.— naprej; DAMSKE VOLNENE NOGAVICE od Din 18.— naprej; SVILENE NOGAVICE in NOGAVICE iz UMETNE SVILE v vseh barvah in cenah; SPODNJE MAJICE od Din 15.— do 25.— po velikosti; SPODNJE HLACE od Din 15.— naprej; SVETERJI ZA OTROKE od dinarjev 35.— naprej; SVETERJI ZA DAME od dinarjev 60.— naprej; PLETENE DAMSKE OBLEKE od dinarjev 200.— naprej; DAMSKE ROKAVICE od dinarjev 14.— naprej; MOŠKE ROKAVICE od Din 16.— naprej itd. — Vrhu tega največja izbira trikotaj, pletenin, perila, kravat, ovratnikov, vezenin, čok, svilenih trakov, toaletnih potrebščin, parfumerije po zelo nizkih cenah. Galoše od Din 110.— naprej, snežne čevlje od Din 95.— naprej. — Lastna pletarna in predtiskarija! — Prevzame entlanje, ažuriranje in vezenje!

Eksportna hiša LUNA, Maribor, Aleksandrova c. 19